

5.4 EHSV znovu zdůrazňuje potřebu vytvořit společnou evropskou definici zdravotního postižení, která by učinila politiku zdravotního postižení efektivnější. Zároveň by úplnější údaje o situaci osob se zdravotním postižením v EU přispěly k informovanější a cílenější formulaci politiky. EHSV proto vyzývá Komisi, Eurostat a členské státy, aby vyčlenily více prostředků na vypracování statistik analyzujících aspekty, jako např. situaci zaměstnanosti, ekonomickou váhu zdravotně postižených, jejich úlohu jakožto spotřebitelů či jejich přístup ke službám.

5.5 Amsterdamskou smlouvou se Evropské společenství zavázalo, že bude při vytváření opatření týkajících se jednotného trhu zohledňovat osoby se zdravotním postižením. Deklarace

22 bohužel nebyla provedena a došlo dokonce k nárůstu překážek v přístupu ke zboží a ke službám.

5.6 EHSV rovněž pozorně sleduje Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, která byla přijata v srpnu 2006, a vyzývá členské státy, aby ji ratifikovaly. Výbor rovněž vyzývá Komisi, aby zajistila, že zásady zakotvené v Úmluvě OSN budou podporovány a sledovány na úrovni EU.

5.7 EHSV doufá, že akční plány EU na zajištění rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením budou katalyzátorem pro více nových opatření v této oblasti, která následně vytvoří měřitelné výsledky.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitrios DIMITRIADIS

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Podpora slušné práce pro všechny Příspěvek Unie k provádění agendy slušné práce ve světě

KOM(2006) 249 v konečném znění

(2007/C 93/09)

Dne 13. července 2006 se Evropská komise, v souladu s článkem 262 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 19. prosince 2006. Zpravodajem byl pan Etty.

Na 432. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 17. a 18. ledna 2007 (jednání ze dne 17. ledna 2007), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 128 hlasy pro, 3 hlasy proti a 11 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá toto sdělení Komise. Je přesvědčen, že v úzké spolupráci s členskými státy velkou měrou přispěje k realizaci slušné práce jak v EU, tak i ve třetích zemích.

Výbor souhlasí s názorem Komise, že přijetí cílů v sociální oblasti nesmí být v žádném případě využito k ochranářským účelům.

1.1.1 Výbor vyzývá Komisi, aby zapojila EHSV do přípravy monitorovací zprávy ke sdělení, která bude předložena nejpozději v létě 2008.

1.1.2 Výbor žádá Komisi, aby vypracovala přiměřené ukazatele pro hodnocení provádění agendy slušné práce Evropskou unií.

1.1.3 Komise by měla objasnit finanční důsledky svého příspěví k podpoře slušné práce jak v EU, tak i mimo ni. Měly by to být informace o tom, jak zamýšlí podporovat ILO při provádění agendy slušné práce.

1.2 Komise by měla zaujmout tentýž přístup, který doporučuje Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku k sociální dimenzi globalizace z března 2005: držet se pozitivních dopadů globalizace a posilovat je a současně přijímat opatření na potírání jejich negativních dopadů. Výbor znovu opakuje závěry ze svého stanoviska z března 2005.

1.3 Politika slušné práce jak v EU, tak i mimo ni, může být úspěšná pouze v případě plného zapojení sociálních partnerů a širší občanské společnosti.

1.4 Při sledování cíle slušné práce má rozhodující význam politická soudržnost a koordinace na všech úrovních včetně vnitrostátní.

1.5 Klíčovým faktorem při podpoře slušné práce je posilování kontrolního systému ILO.

1.6 EHSV vyzývá Komisi, aby společně s členskými státy analyzovala otázku, proč hostitelské země neratifikovaly mezinárodní úmluvu OSN o migrujících pracovnících.

1.7 V EU i ve vztahu ke třetím zemím je podstatná ratifikace a provádění příslušných úmluv ILO v právu i v praxi.

1.8 EHSV vyzývá Komisi, aby podporovala význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jako jeden z klíčových faktorů pro dosažení slušné práce.

1.9 Komise by měla předložit akční plán politiky pro oblast slušné práce jak v EU, tak i mimo ni, včetně rozpočtových údajů.

2. Obecné připomínky

2.1 Výbor vítá toto sdělení. Agenda slušné práce je důležitou odpovědí na globalizaci a může významně přispět k uskutečnění rozvojových cílů tisíciletí, jak potvrdila Organizace spojených národů. Evropská unie jakožto důležitý člen světového společenství může přinést významnou přidanou hodnotu, bude-li tuto agendu provádět, a to jak „doma“, tak jejím podporováním ve svých rozmanitých vztazích se třetími zeměmi, skupinami zemí a mezinárodními institucemi. Slušná práce je přímo relevantní pro provádění lisabonské agendy tím, že významně přispívá k udržitelnému utváření pracovního života v EU. To, že hraje aktivní úlohu při podpoře slušné práce pro všechny není pouze nedílnou součástí evropské sociální agendy a úsilí EU propagovat tyto hodnoty; je také v zájmu EU, aby se zajistilo, aby globalizace nepodkopala evropský sociální model.

2.2 „Slušná práce“ je pojem, který zavedla Mezinárodní organizace práce (ILO) v roce 1999⁽¹⁾. Byl definován jako „konvergenční bod“ všech čtyřech strategických cílů ILO:

— posílení pracovních práv,

⁽¹⁾ Slušná práce, zpráva generálního ředitele ILO pro 87. zasedání Mezinárodní konference práce, ILO, Ženeva, 1999.

— zaměstnanost,
— sociální ochrana a
— sociální dialog.

Tento pojem je ústřední součástí sociálního modelu EU, který je zaměřen na právo na produktivní a svobodně zvolenou práci, při které jsou chráněna práva, je zaručen přiměřený příjem a přiměřená sociální ochrana a ve které je kladen důraz na rovné příležitosti. Tripartita a sociální dialog zaručují účast a demokratický proces.

Rovnoprávnost mužů a žen a rozvoj jsou považovány za průřezová témata.

2.2.1 Komise by měla v souladu s Agendou slušné práce ILO mnohem více zdůraznit význam rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen, aby překonaly chudobu, zejména pokud jde o rovnost příležitostí a rovnost zacházení.

2.3 EHSV ve svém stanovisku k sociální dimenzi globalizace⁽²⁾ označil slušnou práci za klíčový cíl a za prioritní otázku pro EU a její členské státy jak uvnitř EU, tak ve vnějších vztazích a rozvojové pomoci.

2.4 Výbor souhlasí s prohlášením v úvodu, které charakterizuje agendu slušné práce jako soubor všeobecných zásad, které nejsou spojeny s konkrétním modelem rozvoje, a jako nástroj řízení rozvoje podle hodnot a zásad jednání a správy věcí veřejných, které spojují hospodářskou konkurenceschopnost se sociální spravedlností. Základem slušné práce je koncepce, že každá země, ať je na jakékoli úrovni vývoje, si stanovuje své vlastní cíle, aby snížila rozdíl mezi cílem a nedostatečnými možnostmi zaměstnání, porušováním práva na práci, neodpovídající sociální ochranou a nedostatky v sociálním dialogu.

2.5 Výbor dále vítá, že sdělení zdůrazňuje, že se všechny multilaterální instituce a všechny vlády musí zavázat k efektivnímu dodržování zásady slušné práce v souladu s prohlášením Hospodářské a sociální rady OSN (ECOSOC) z července 2006.

2.6 Výbor se zájmem konstatuje, že některá doporučení EHSV z jeho stanoviska k sociální dimenzi globalizace byla pojednávána v tomto sdělení.

2.7 Lituje však, že prvek politické koordinace a soudržnosti v mezinárodních finančních institucích (IFI), Světové obchodní organizaci (WTO) a Mezinárodní organizaci práce (ILO) a mezi nimi, zejména na úrovni členských států, nebyl sledován tak, jak by EHSV doufal. Výbor požádal Komisi i Radu ministrů, aby podnikly jisté kroky k podpoře větší koordinace a soudržnosti na úrovni členských států za plného zapojení občanské společnosti.

⁽²⁾ Stanovisko EHSV ze dne 9. 3. 2005 na téma Sociální dimenze globalizace – příspěvek politiky EU k zajištění podpory všech obyvatel. Zpravodajové: pan Tom Etty a paní Renate Hörnung Draus (Úř. věst. C 234 ze dne 22.9.2005).

Výbor znovu opakuje tuto žádost za účelem podpory slušné práce ze strany Komise a členských států v těchto institucích.

Komise by měla podporovat jednodušší přístup členských států v mezinárodních finančních institucích (IFI), především v souvislosti s jejich politickým poradenstvím, s programy podpory rozvoje s vládami a s jejich půjčkami soukromým podnikům.

2.8 Výbor je toho názoru, že návrhy opatření, které Komise předkládá ve sdělení, jsou obecně vzato dobře zvolené a konstruktivní.

2.8.1 Hlavním chybějícím aspektem je potvrzení, že posílení kontrolního systému ILO je klíčovým faktorem při prosazování slušné práce. Ratifikace úmluv je důležitá, ale ne dostatečná. Každodenní realita, tj. úplné provádění v právu i v praxi, musí být také neustále zohledňováno. Výbor vyzývá Komisi, aby za tímto cílem stimulovala a koordinovala společné akce členských států v úzké spolupráci s ILO.

2.8.2 Další prvek, který by Výbor chtěl zdůraznit, je ten, že globalizace nejen nutí ILO, aby průběžně aktualizovala své úmluvy a doporučení, ale že také nevyhnutelně vyžaduje, aby tato organizace formulovala nové standardy za účelem řešení nových skutečností ve světě práce, jež se postupně objevují. Je třeba zajistit, aby byly nové nástroje předmětem příslušných témat a aby tato ustanovení vycházela ze skutečnosti. EU a její členské státy (a sociální partneři v členských státech) musí být povzbuzovány k úsilí o proaktivní roli, pokud jde o tuto otázku.

3. Zvláštní připomínky

3.1 K faktorům vývoje, správě věcí veřejných a výkonnosti

3.1.1 Komise ve sdělení hovoří o sociálním dialogu na dvoustranné i třístranné úrovni a také o „zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti“ a „zapojení sociálních partnerů a ostatních subjektů občanské společnosti“. Komise by měla vyjasnit, že „sociální dialog“ se uskutečňuje mezi sociálními partnery s představiteli vlády a nebo bez nich, zatímco „občanský dialog“ zahrnuje také nevládní organizace a ostatní skupiny zúčastněných stran. V kontextu sdělení je třeba tomu rozumět tak, že opravdového sociálního dialogu mohou dosáhnout pouze svobodné a nezávislé demokratické organizace.

3.1.2 Všechny prvky pojmu slušné práce jsou zmíněny v této části. Je zarážející, že bezpečností a ochranou zdraví při práci se tato část zabývá pouze letmo (krátká zmínka o „kvalitních pracovních místech“). Zdá se, že to není náhoda, protože bezpečnost a ochrana zdraví při práci se v celém textu sdělení příliš neobjevuje. Pravděpodobně to je kvůli problematickému postoji Komise a členských států vůči úmluvám ILO v této oblasti. Jejich ratifikace členskými státy EU je velmi špatná, přestože úroveň ochrany, kterou pracovníkům poskytují příslušné právní předpisy EU, je pochopitelně obvykle vyšší než podle odpovídajících dokumentů ILO. Tento špatný výsledek ratifikace

neslouží pro ostatní země jako doporučení, aby ratifikovaly úmluvy ILO o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. EU v tomto ohledu nepodporuje agendu slušné práce. Výbor vyzývá Komisi a členské státy, aby prověřily, jak by se současná neuspokojivá situace dala výrazně zlepšit. Výbor se dále domnívá, že by členské státy neměly vypovídat úmluvy s ILO týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, dokud se nerozhodnou ratifikovat novější úmluvy v této oblasti.

3.1.3 Výbor souhlasí s názorem Komise, že přijetí cílů v sociální oblasti nesmí být v žádném případě využito k ochranářským účelům. Současně by chtěl vyjádřit, že „sociální doložka“ v multilaterálních sociálních dohodách, jak bylo projednáno v předcházejících stanoviscích EHSV, by nemohla být využita na ochranářské účely, protože se skládá výhradně z osmi norem základních lidských práv ILO (právo organizovat se/právo na kolektivní vyjednávání, nucená práce, diskriminace při práci a v zaměstnání a dětská práce), které byly ratifikovány převážnou většinou členských států ILO. Jestliže tyto členské státy splní své ústavní povinnosti, zařadí je do svých vnitrostátních právních systémů nebo jiných příslušných předpisů podle požadavků ILO a pod jejím dohledem.

3.1.4 EU musí plně integrovat slušnou práci do své rozvojové politiky a podepřít svá politická prohlášení přiměřenou finanční podporou.

3.2 K závazkům a zásadám politik EU

3.2.1 V rámci EU by se měla slušná práce podporovat ratifikací a prováděním všech relevantních úmluv ILO členskými státy, včetně těch, které se týkají nediskriminace a integrace ohrožených skupin.

3.2.2 Zdá se, že Komise v pododdílu „Větší zapojení zahraničních politik EU“ v části nazvané „Rozšíření“ chápe Úmluvy ILO 87 a 98 o právu se organizovat a kolektivně vyjednávat a práva v nich chráněná, jako by se zabývaly pouze právy odborových organizací. To není přesné: jde výslovně také o práva zaměstnavatelů. Obě tato základní práva jak odborů, tak zaměstnavatelů musí Komise podporovat.

3.2.3 Výbor souhlasí s názorem Komise na politiku sousedství. Je však přesvědčen, že náležitá pozornost by se měla věnovat také sociálnímu dialogu/ratifikaci Úmluvy ILO 144 o tripartitní konzultaci v této oblasti.

3.2.4 V souvislosti s částí „Vztahy na regionální a dvoustranné úrovni“ Výbor konstatuje, že Čína představuje problém, o kterém by se mělo diskutovat a kterým by se Komise také měla zabývat. Čína se otevřeně staví proti svobodě sdružování a právu nezávislých odborových organizací a organizací zaměstnavatelů kolektivně vyjednávat. Vzhledem k významu Číny to nelze přehlížet, snažíme-li se o pokrok prostřednictvím agendy slušné práce.

3.2.5 Do seznamu opatření navrhovaných v části nazvané „Rozvojová spolupráce“ by Komise měla zahrnout opatření na pomoc při začleňování stínové ekonomiky do oficiální ekonomiky ve spolupráci s ILO. Slušná práce je stejně důležitá pro stínovou i pro oficiální ekonomiku. Komise by měla spolupracovat s ILO při hledání nových způsobů jak pomáhat existujícím subjektům vyvíjet činnosti na obranu práv a posílit schopnosti lidí, kteří si vydělávají na živobytí ve stínové ekonomice, a umožnit novým subjektům přístup k zastupování svých zájmů.

3.2.6 Výbor navrhuje zahrnout do této kapitoly také podporu organizací sociální ekonomiky například družstev. Jde o jednu z priorit určených ve stanovisku EHSV k sociální dimenzi globalizace.

3.2.7 Komise by měla v úzké spolupráci s ILO také zvážit politiku k posílení úlohy malých a středních podniků při podpoře slušné práce.

3.2.8 Co se týče části nazvané „Obchod – faktor udržitelného rozvoje“, Výbor zde odkazuje na návrhy předložené ve stanovisku k sociální dimenzi globalizace, které se týkají společných bilaterálních observatoří a exportních výrobních zón.

3.2.9 Výbor vítá podporu rozsáhlé ratifikace a účinného uplatňování úmluv ILO ze strany Komise, konstatuje však, že v oblasti mezinárodního obchodu by tento závazek měl být konkrétnější. Komise musí nejprve na vícestranné úrovni učinit z podpory slušné práce jeden z cílů EU ve WTO. Je zapotřebí zvážit ustavení výboru v rámci struktury WTO, který by se zabýval obchodem a slušnou prací, podobně jako existuje výbor pro obchod a životní prostředí. Slušná práce by se měla stát součástí „udržitelného rozvoje“ v rámci přezkumů obchodní politiky WTO a je nutné sestavit pracovní program společně s ILO. Komise a členské státy by měly aktivně usilovat o to, aby ostatní členy WTO přesvědčily o přínosech této pozornosti věnované otázce slušné práce v rámci struktur WTO.

3.2.10 V bilaterálně obchodních vztazích a dohodách o hospodářském partnerství by pak ratifikace a provádění základních sociálních práv ILO měly být prioritou Komise na programu jednání. Ve všech těchto jednáních by se mělo

provádět posouzení dopadů udržitelnosti, jež zahrnuje ukazatele slušné práce, a je třeba se zabývat jejich doporučeními.

3.2.11 V souvislosti se systémem obchodních podnětů GSP+ je pro dosažení účinnosti nutné přijmout silná doprovodná opatření zejména prostřednictvím přezkumů v polovině období zemí přidružených ke GSP+, které musejí být realizovány na počátku roku 2007, s cílem zajistit, že vlády uznají, že skutečně musejí provádět příslušné úmluvy a zahájit příslušné kroky.

3.2.12 Pod názvem „Lepší řízení hospodářské migrace“ chce Výbor ještě jednou projednat otázku mezinárodní úmluvy OSN o migrantech. Jde o složitou a komplikovanou otázku. Ani jedna jediná významná „hostitelská země“ úmluvu dosud neratifikovala. Výbor tuto úmluvu příznivě přijal ve svém stanovisku z června 2004⁽³⁾. Je zarážející, že Komise tento dokument ve svém sdělení zcela ignoruje. Výbor žádá Komisi, aby s členskými státy analyzovala důvody, proč úmluva nebyla ratifikována, a aby na základě této analýzy stanovila jasnou politiku. Vyzývá též Komisi, aby společně s těmi členskými státy, které dosud neratifikovaly úmluvy č. 97 a 143 o migrujících pracovnících, hledala možnosti jejich ratifikace v blízké budoucnosti.

3.2.13 Komise má v úmyslu podpořit úsilí o uzavírání nadnárodních kolektivních smluv a světových rámcových dohod (část nazvaná „Práce s občanskou společností a podniky“). Výbor trvá na tom, že by toto mělo být prozkoumáno v úzké spolupráci s příslušnými federacemi zaměstnavatelů a odborových organizací.

3.2.14 Komise by měla také projednat s těmito organizacemi a jinými relevantními organizacemi občanské společnosti podporu sociální odpovědnosti podniku v zemích, kde rozdíl mezi právními předpisy a jejich prováděním v praxi je obzvláště vysoký. Výbor zdůrazňuje, že sociální odpovědnost podniků právní předpisy doplňuje, nemůže je však nahradit.

Výbor doporučuje Komisi, aby povzbudila podniky k tomu, aby do svých dobrovolných kodexů chování zařadily jasné odkazy na obecné zásady OECD pro nadnárodní společnosti a na Tripartitní deklaraci o nadnárodních společnostech a sociální politice ILO.

V Bruselu dne 17. ledna 2007.

předseda

Evropského hospodářského a sociálního výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁾ Stanovisko EHSV ze dne 30. 6. 2004 k Mezinárodní úmluvě o migrujících pracovnících. Zpravodaj: pan Pariza Castaños (Úř. věst. C 302, 7.12.2004).